

1. møde

Tirsdag den 3. oktober 1967 kl. 12.

Aldersformanden (Bomholt): Som det medlem, der længst har haft sæde i tinget, påhviler det ifølge forretningsordenen mig at lede valget af tingets præsidium.

Det er meddelt mig, at venstre og det konservative folkeparti danner fælles valggruppe. Det er endvidere meddelt mig, at socialdemokratiet og det radikale venstre danner fælles valggruppe ved valg af præsidium. I henhold til gruppernes indstilling er jeg valgt til formand, til første næstformand er valgt *From*, til anden næstformand *Thestrup*, til tredje næstformand *Morten Lange* og til fjerde næstformand *Skytte*.

I henhold til forretningsordenen skal der i dette møde tillige vælges 4 tingsekretærer. Hertil har grupperne udpeget *Helge Nielsen*, *Jens Frandsen*, *Gerda Møller* og *Arne Larsen*.

Tinget er hermed sat.

Jeg takker for den tillid, der er vist mig ved formandsvalget. Jeg skal under varetagelse af de forhandlinger, der henhører under formandens område, tilstræbe, at de enkelte spørgsmål i det omfang, jeg har mulighed for at medvirke hertil, finder deres saglige afgørelse i samvirke mellem partierne under hensyn til det fælles ansvar, der påhviler os.

Ifølge grundlovens § 3 er de øverste statsmyndigheder — foruden folketinget — kongen og domstolene.

I god overensstemmelse hermed har jeg den ære på folketingets vegne at udtale et hjerteligt velkommen til Deres Majestæter Kongen og Dronningen, til Deres kongelige Højheder Tronfølgeren og Prins Henrik, der efter deres bryllup er her for første gang, samt til fire repræsentanter for højesteret. Velkommen til alle vore gæster til folketingets første møde i det nye folketingsår.

Jeg giver herefter ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundlovens § 38 omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministeren (J. O. Krag): Deres Majestæter, Deres kongelige Højheder, hr. formand, høje ting!

Under henvisning til grundlovens § 38 skal jeg over for folketinget give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Jeg skal tillade mig at begynde med det udenrigspolitiske, der jo har en vis aktualitet.

Dansk udenrigspolitik må selvsagt have Danmarks sikkerhed og varetagelsen af danske interesser for øje; det er et ledende motiv for dansk udenrigspolitik at bidrage til at nedbryde den mur af gensidig mistillid, som i efterkrigsårene opstod mellem øst og vest. Kun ved en gradvis fjernelse af mistilliden og ved fortsatte fremskridt i retning af afspænding og forhandling kan freden sikres. Danmark bidrager aktivt til disse mål i nært samarbejde med de nordiske lande, der for os er det naturlige udgangspunkt i enhver udenrigspolitisk vurdering. Vi finder, at De Forenede Nationer — trods skuffelser og midlertidige til-

bageslag — er et godt forum for denne politik. Vi har i NATO søgt at fremme en udvikling, som i stigende grad kan bringe afspændingspolitikken ind i alliancens politiske overvejelser. Endelig har vi ved direkte kontakter med andre lande — herunder også en række østlige lande — medvirket til at fremme afspændingen.

Vi anser det for et vigtigt resultat af den tilnærmelse, der på visse områder har kunnet iagttages mellem Amerikas Forenede Stater og Sovjetunionen, at disse to lande har fremlagt enslydende udkast til en aftale, der forhindrer spredning af kernevåben til flere regerings selvstændige disposition. Danmark vil støtte, at denne aftale bliver gennemført, og den danske regering vil selv være rede til at underskrive en sådan traktat.

For Danmarks vedkommende vil vor traditionelle atompolitik blive fastholdt. Der er ikke og der påtænkes ikke placeret atomvåben på dansk område.

Trods tendenserne til større forståelse og afspænding er der stadig alvorlige konflikter, som kan udsætte verdensfreden for alvorlig fare.

Krigen i Vietnam giver for hver dag, der går, anledning til stadig mere alvorlig bekymring. Den militære indsats øges fra begge sider, senest ved amerikanske luftangreb mod mål i og omkring Hanoi og Haiphong og på mål betænkeligt nær ved den kinesiske grænse. Den danske regering har allerede tidligere taget afstand fra bombeangreb, der indtager store befolkningscentre i krigsførelsen. En fortsættelse af krigsførelsen kan få uoverskuelige konsekvenser for verdensfreden.

Den senere og seneste tids udvikling har bestyrket regeringen i den opfattelse, at fred i Vietnam kun kan tilvejebringes ved forhandlinger, i hvilke parterne må være rede til at gøre indrømmelser. Krigsaktiviteten fra begge sider må nedsættes og fredsforhandlinger indledes med deltagelse af de interesserede parter, herunder alle krigsførende. Det synes ikke at være realistisk at forvente, at en sådan udvikling kan komme i gang, uden at bombardementerne af Nordvietnam indstilles.

Senest i september måned har jeg direkte over for den amerikanske regering redegjort for den danske regerings holdning og har ved denne lejlighed givet udtryk for den opfattelse, at USA som et første skridt henimod forhandling bør indstille bombardementerne uden betingelser.

Regeringen følger udviklingen med den største opmærksomhed og er rede til at udnytte enhver mulighed, der måtte vise sig for at fremme en fredelig løsning.

Sideløbende hermed vil regeringen overveje, hvilke muligheder vi måtte have for sammen med andre lande at bistå det vietnamesiske folk i det store genopbygningsarbejde, som vil blive nødvendigt den dag, krigshandlingerne indstilles i Vietnam.

FN kom på en alvorlig prøve under krisen i Mellemøsten i sommer. Danmark havde et særligt ansvar derved, at vi netop i juni måned, da krisen slog over i militær konflikt, havde formandskabet i FN's sikkerhedsråd.

Vi har anlagt to hovedsynspunkter, for det første at alle medlemslandes ret til fredelig eksistens skal anerkendes, for det andet at våbensejr ikke bør medføre territoriale udvidelser. Disse synspunkter indebærer både, at Israel bør anerkendes af sine naboer, og at de israelske tropper bør trækkes tilbage fra de besatte områder, samt at alle de tilgrundliggende problemer må løses, såsom flygtningespørgsmålet, Jerusalems status, sikringen af grænserne og den frie passage gennem Suezkanalen og Akababugten, og endelig at våbenkapløbet må bringes til ophør.

Regeringen vil fortsat støtte De Forenede Nationers bestræbelser på en afvikling af tilbageværende kolonitilstande, ligesom den vil deltage aktivt i arbejdet for en løsning af problemerne i det sydlige Afrika i overensstemmelse med befolkningsflertallets ønsker.

Danmarks sikkerhedspolitik er uændret. Under de drøftelser, der for tiden foregår i NATO om ajourføring af alliancens politiske målsætning, er det fra alle sider accepteret, at NATO-alliancen til stadighed må tilpasse sig den storpolitiske udvikling og yde sit selvstændige bidrag til fremme af den internationale forståelse.

Den bebudede redegørelse for Danmarks sikkerhedspolitik fra 1948-49 til begyndelsen af 1966 vil foreligge inden længe og vil snarest blive fulgt op med en supplerende redegørelse for den seneste udvikling inden for NATO frem til slutningen af indeværende år. Det er regeringens håb, at offentliggørelsen af dette omfattende materiale vil bidrage til at skabe et bredere grundlag for den løbende debat om vore sikkerhedspolitiske problemer.

Regeringen har fra første færd taget klar afstand fra det militære kup i Grækenland og givet udtryk for håbet om, at de nuværende tilstande må blive af kort varighed, således at de mange politiske fanger må blive frigivet, og at Grækenland snarest må vende tilbage til frie og demokratiske forhold.

Regeringen følger til stadighed situationen, og Danmark, Norge og Sverige har i fællesskab indgivet klage over Grækenland til den europæiske kommission for menneskerettigheder under Europarådet.

I fortsættelse af den iværksatte rationalisering af det danske forsvar er det regeringens hensigt at nedsætte et udvalg med den opgave at belyse mulighederne for en samling af de militære værn i et enhedsværn.

Formålet hermed er at søge opnået en yderligere forenkling af forswarets organisation og virksomhed og dermed den bedst mulige udnyttelse af forswarets ressourcer. I øvrigt følger regeringen opmærksomt afspændingstendenserne i Europa og er indstillet på at afpasse vor forsvarsindsats til denne udvikling under fortsat hensyntagen til vore sikkerhedspolitiske interesser.

Den europæiske markedssituation er atter sat i bevægelse. Den 11. maj i år søgte Storbritannien, Irland og Danmark på samme dag nye forhandlinger om medlemskab i De europæiske Fællesskaber. Senere har Norge gjort det samme, ligesom Sverige har søgt forhandlinger med fællesmarkedet. Østrig har for længst indledt forhandlinger om en form for tilslutning.

Regeringen lægger stor vægt på, at Danmark kan forhandle parallelt med Storbritannien og indtræde samtidig med dette land i De europæiske Fællesskaber. Der må samtidig lægges vægt på, at den toldfrihed for industrivarer, der er opnået mellem de nordiske lande, ikke mistes, og at der for alle de nordiske lande kan opnås tilfredsstillende løsninger. Kun en bred europæisk løsning tilfredsstillende Danmarks handelspolitiske behov og ønske om aktivt at tage del i det fremtidige Europas tilblivelse.

Fællesmarkedets organer behandler nu den danske anmodning om medlemskab, og det er regeringens håb, at forhandlinger herom hurtigt vil kunne påbegyndes. Den politiske usikkerhed, der hersker omkring disse forhandlinger og deres varighed, burde efter dansk opfattelse kunne fjernes.

Der er enighed mellem de nordiske lande om at holde sig i nær kontakt med hinanden om markedsudviklingen. Forhandlingerne i Nordisk Råd herom og resultaterne af det nordiske samarbejde under Kennedytoldforhandlingerne opmuntrer hertil.

Danmarks samhandel med de østeuropæiske lande har stigende tendens. Vi har for at udvide dette økonomiske samkvem afsluttet aftaler med flere østeuropæiske lande — senest med Polen, Bulgarien og Rumænien — om økonomisk, industrielt og teknisk samarbejde, ligesom vi har udbygget det kulturelle samkvem.

Danmarks samarbejde med og bistand til udviklingslandene er blevet et afgørende led i vor udadvendte politik. Med den plan for den danske bistand, som regeringen fremlagde for tinget i maj i år, er det fornødne grundlag lagt for Danmarks deltagelse i løsningen af de nærmeste årtiers største internationale problem.

Jeg skal nu, hr. formand, vende mig til de økonomiske problemer.

Trods svækkelsen i konjunkturerne i udlandet er det lykkedes at fastholde et højt beskæftigelsesniveau. Ledigheden er steget noget, men Danmark har beskæftigelsesmæssigt klaret sig bedre end de fleste andre lande.

I enkelte egne — bl. a. i Nordjylland og i Vestjylland og også i andre områder — er der særlige beskæftigelsesproblemer, fordi en tilstrækkelig industrialisering endnu ikke er opnået. Regeringen vil som hidtil støtte alle bestræbelser for en industriel udvikling, og den nye og mere effektive egnsudvikling vil her spille en vigtig rolle.

Det er fortsat et hovedmål for regeringens økonomiske politik at fastholde en høj og stabil beskæftigelse.

Erhvervenes investeringer er ret stabile og er fortsat meget omfattende, sådan at der sker en stadig fornyelse og forøgelse af erhvervenes produktionsanlæg. Produktion og beskæftigelse har som helhed vist fortsat opgang som følge af forøget privat og offentligt forbrug og større bygge- og anlægsvirksomhed. Jeg skal tillade mig at give et par tal for byggeriet. I første halvår af 1967 blev der fuldført 21.500 boliger; det er 2.200 flere boliger end i samme tidsrum i fjor. Ved udgangen af juni måned i år var der godt 57.000 boliger under opførelse, det vil sige 6.000 flere end på samme tidspunkt sidste år og det største antal i landets historie.

Væksten i fuldførelserne er navnlig stor i de områder, hvor der findes et særligt behov, f. eks. i Sjællands- og hovedstadsområdet, hvor der i første halvår i år er fuldført 17 pct. flere boliger end sidste år mod en vækst på 8 pct. i det øvrige land.

Med eksporterhvervenes store vægt i dansk økonomi vil det ikke være realistisk at gå ud fra, at forløbet i Danmark kan være upåvirket af en konjunkturdæmpning i udlandet. En række danske eksporterhverv har da også mødt vanskeligheder i afsætningsforholdene. I andet halvår af 1966 kom stigningen i industrieksporten ned på ca. 6 pct. mod en årlig stigning tidligere på 10-15 pct. Væksten i industrieksporten til vore tre hovedmarkeder — England, Vesttyskland og Sverige — var fra 1965 til 1966 væsentlig mindre end i de tidligere år; men det er værd at bemærke, at omsvinget i de tre landes import af industrivarer har været af mindst samme styrke. Der er altså ikke tale om nogen tilbagegang i vor andel af disse landes import.

Når den danske eksport som helhed i første halvår 1967 kun er en smule højere end i fjor, hænger det sammen med, at også fiskeriets og landbrugets eksport har mærket vanskeligheder. Hertil kommer, at fællesmarkedets landbrugspolitik påvirker vort landbrugs afsætningsvilkår i ugunstig retning.

Regeringen tilstræber såvel i sin almindelige handelspolitik som i sin markedspolitik at yde danske eksporterhverv den bedst mulige støtte, ligesom regeringen ved sin delta-

gelse i internationalt samarbejde, herunder i EFTA og GATT, søger at sikre de bedst mulige afsætningsvilkår for dansk erhvervsliv.

I erkendelse af landbrugets særlige eksportproblemer forhandlede regeringen sig i foråret til enighed med landbrugets organisationer om en forlængelse af hjemmemarkedsordningerne og den øvrige landbrugsstøtte.

Regeringens politik har taget sigte på at opnå en roligere pris- og omkostningsudvikling.

En styrkelse af forbrugeroplysningen vil imødekomme et behov hos befolkningen ved at give bedre muligheder for at bedømme sammenhængen mellem pris og kvalitet. Der er et tilsvarende behov for, at monopoltilsynet udnytter sine beføjelser til nøje at følge prisudviklingen på vareområder, hvor der kan være risiko for uberettigede stigninger i priser og avancer.

Under forårets indkomstforhandlinger lykkedes det at undgå såvel en ny indkomstinflation som en ødelæggende arbejdskonflikt, der begge ville have truet eksporten. Der er grund til at udtrykke tilfredshed med, at arbejdsmarkedets parter selv fandt en løsning på overenskomstsituationen.

Arbejdsministeren nedsatte i forsommeren et udvalg til behandling af spørgsmålene om 4 ugers ferie og om 40 timers arbejdsuge. Udvalget vil afgive indstilling inden udløbet af folketingsåret.

Regeringen påregner at kunne fremsætte forslag til ændring af løn- og ansættelsesvilkår for statens tjenestemænd på grundlag af de forslag til ny tjenestemandslø, der ventes fra den i 1965 nedsatte kommission.

Den fortsatte opgang i forbrug og bygge- og anlægsvirksomhed har også i 1967 måttet tilsige en stram linje i den økonomiske politik. Det er dette hensyn, der har ligget til grund for udformningen af den statsfinansielle politik og af penge- og kreditpolitikken.

Den høje indenlandske aktivitet har, som man måtte vente, givet anledning til yderligere opgang i importen, som derfor — i sammenhæng med konjunkturdæmpningen af eksportstigningen — har bidraget til et betydeligt underskud på betalingsbalancen.

Det har under disse vilkår været af stor værdi, at landets valutalikviditet i modsætning til, hvad der var tilfældet i 1950'erne, har været så rummelig, at det har været muligt at undgå et tilbageslag i dansk produktion.

Det er nødvendigt at bevare balancen i landets indre økonomi, så der ikke herfra udgår tendenser til yderligere svækkelse af betalingsbalancen. Kun derved vil landet have mulighed for at genoptage en stærkere fremgang i eksport og produktion, når den internationale konjunktur til sin tid på ny bevæger sig opad.

Regeringen vil gennem sin økonomiske politik og sin erhvervs politik fortsat bidrage til at styrke erhvervenes konkurrenceevne, ligesom vi vil medvirke til at udbygge samarbejdet mellem erhvervene, arbejdsmarkedets parter og regeringen om foranstaltninger til fremme af produktiviteten. Den samordnede indsats med sigte på at sikre skibsværftsindustriens fremtid er et eksempel på disse bestræbelser.

En væsentlig betingelse for, at produktivitetsfremmende foranstaltninger kan gennemføres med tilfredsstillende resultat, vil være, at der på arbejdspladserne hersker et godt samarbejds-klima og dermed en indbyrdes tillid til, at der tages rimeligt hensyn til alle parter interesser.

Jeg skal nu vende mig til det skattepolitiske.

På det skattepolitiske område vil hovedopgaven i det kommende folketingsår blive at videreføre skattereformbestræbelserne i henhold til den plan, som blev fastlagt under forårets forhandlinger i folketinget.

Efter at selve kildeskatteloven nu er vedtaget, vil der blive fremsat lovforslag om kildeskattens ikrafttrædelse den 1. januar 1969. Der skal gennemføres en række overgangsbestemmelser. Ved kildeskattens administration vil EDB-teknikken blive udnyttet overalt, hvor det er hensigtsmæssigt. Samarbejdet med kommunerne er også en væsentlig forudsætning for, at ordningen kan virke. Der er truffet aftale mellem finansministeriet og de kommunale organisationer herom.

Interessen samler sig klart om den udskrivningsskala, der skal anvendes i de kommende år. Den principielle beslutning om at søge skattefradragreglen ophævet fra begyndelsen af næste skatteår er taget, og konsekvenserne heraf vil vise sig allerede i det forslag om udskrivningslov for 1968-69, som vil blive fremsat i nær fremtid.

Det ene hovedspørgsmål er udskrivningsskalaen, det andet er de specielle overgangsregler, som er nødvendige for at tilgodese bl. a. de skatteydere, der i indeværende skatteår betaler en i forhold til deres indtægt særlig høj skat.

Udskrivningsloven vil blive baseret på det i foråret fastlagte princip, hvorefter der for fremtiden arbejdes med fast skala, sådan at ændringer i det samlede udskrivningsbehov giver sig udslag i, at skatten på alle indtægtstrin år for år forhøjes eller nedsættes med samme procent. Udskrivningsprocentens størrelse vil bero på statens øvrige indtægter og samlede udgifter og tillige på udsigterne for den almindelige økonomiske udvikling, der bliver afgørende for, hvor stort et kasseoverskud man behøver.

Sammen med kildeskatten og som led i denne vil der blive gennemført en selvstændig beskatning af den udearbejdende hustrus indtægt ved lønarbejde og ved egen erhvervsvirksomhed m. v.

Arbejdet med en effektivisering af skatteligningen vil blive videreført på basis af den nye og forbedrede kontrollov.

Hvad angår punktafgifterne, er en teknisk gennemgang påbegyndt med det formål at belyse mulighederne for en forenkling og harmonisering. Der skal i denne sammenhæng blandt andet tages stilling til spørgsmålene om de enkelte afgifters andel af varepriserne og om afgifternes eventuelle værdiregulering. Folketinget vil få stillet materialet til rådighed.

Der vil blive fremsat forslag til skærpelse af kapitalvindingsafgiften på fast ejendom, dog således at almindelige parcelhuse som hidtil holdes uden for denne afgift.

Jeg skal dernæst gå over til en række socialpolitiske spørgsmål.

Det er regeringens hensigt hurtigt at give folketinget anledning til en principdebat om den almindelige tillægspension omfattende alle medborgere. På grundlag af den betænkning, der blev afgivet i foråret, vil der i tinget blive givet en redegørelse for, hvordan ordningen tænkes udformet. Det er regeringens håb, at lovforslag kan fremsættes allerede i indeværende folketingssamling.

Regeringen sigter mod en ordning, der omfatter alle, både selvstændige og ansatte, sådan at alle borgere bliver ligestillet. Vi ønsker en værdisikret ordning, byggende på de erfaringer, der er gjort i Norge og Sverige. Der må sikres borgerne en pension, som står i et passende forhold til den hidtidige indtægt, men med et maksimum og et minimum, som sikrer social balance. Det solidariske princip, som ATP-ordningen bygger på, bør videreføres i den almindelige tillægspensionsordning.

Om socialpolitikken gælder, at det er regeringens agt at videreføre de senere års fremskridtslinje i takt med den øvrige samfundsudvikling. Som nærmere omtalt i den skriftlige del af min redegørelse vil alders-, invalide- og enkepensioner blive forhøjet, og der vil ske lempelser i adgangen til at oppebære folkepension, før den normale aldersgrænse indtræder.

Omsorgen for invalide- og folkepensionister vil blive udbygget i bestræbelserne for at skabe tryghed og trivsel for disse grupper, og på særforsorgsområdet vil regeringen fortsætte sit arbejde med sigte på at skabe så gode betingelser som muligt for hver enkelt af vore handicappede medborgere.

Jeg skal derefter gå over til uddannelsesområdet.

Antallet af unge under uddannelse stiger meget kraftigt. Stigningen er særlig stærk for folkeskolens ældste klasser, for gymnasierne og for de videregående erhvervsuddannelser samt på universiteter og højere læreanstalter. Det er altså de pr. elev dyreste uddannelsesområder, der har særlig store stigninger. Der vil derfor kræves betydelige midler i de kommende år for blot at fastholde den nuværende uddannelsesstandard. Hertil kommer behovet for forbedring af uddannelserne på en lang række områder. De meget betydelige krav, der stilles med hensyn til offentlig indsats på uddannelsesfeltet, gør en omhyggelig planlægning og prioritering nødvendig.

I fortsættelse af den principdebat, der fandt sted i folketinget i foråret, vil regeringen fremsætte forslag til beslutning om udvidelse af undervisningspligten.

Inden for erhvervsuddannelsesområdet har undervisningsministeriet nedsat et udvalg, der arbejder med reformer vedrørende den nuværende uddannelsesstruktur for de faglige grunduddannelser inden for industri og håndværk på handels- og kontorområdet.

Der arbejdes med en fortsat udvikling af den særlige efteruddannelsesordning for faglærte arbejdere og funktionærer, og arbejdsministeren vil foreslå en revision af loven om uddannelsen af ikke-faglærte arbejdere.

Inden samlingens slutning fremsættes forslag til principbeslutning om Store-Bælt-projektet. Regeringen vil fremlægge et grundlag for en drøftelse af Københavns lufthavns fremtid og en ordning for nye provinslufthavne.

Forslag om revision af loven om partsoffentlighed i forvaltningen skal fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1969-70, bl. a. med henblik på drøftelse af gennemførelse af almindelig offentlighed i forvaltningen. Regeringen har derfor taget skridt til at få belyst, hvorledes partsoffentlighedsloven har virket i praksis. På grundlag af resultatet af denne undersøgelse vil regeringen tage stilling til spørgsmålet om indførelse af det almindelige offentlighedsprincip.

Arbejdet for at forbedre den grønlandske befolknings levestandard fortsættes. Som særlig aktuelle opgaver i det kommende år må nævnes bestræbelserne for at fremme det grønlandske hovederhverv, fiskeriet, gennemførelsen af et selvstændigt, centraliseret socialvæsen og af de forbedringer i skolevæsenet, der er hjemlet ved den i sidste samling vedtagne lov. Et sagkyndigt udvalg vil søge klarhed over, på hvilke punkter det folkeoplysende arbejde kan styrkes. Udvalget består af repræsentanter fra Grønland og fra de herværende ressortministerier samt fra Dansk Folkeoplysnings Samråd.

På Nordisk Råds session i foråret 1967 foreslog den danske regering, at Færøerne opnår medlemskab af rådet, således at det færøske hjemmestyre vælger sin egen repræsentation. Der føres for tiden forhandlinger mellem de nordiske landes regeringer med

henblik på at nå en positiv løsning, som kan forelægges Nordisk Råd til afgørelse på næste session.

Grænseegnene er fortsat præget af en harmonisk udvikling, og i kontaktudvalgene synes der at være fundet et godt grundlag for drøftelser af mindretallenes anliggender. Regeringen vil vedblivende støtte det kulturelle, det sociale og det kirkelige danske arbejde i Sydslesvig.

Jeg skal derfter gøre nogle bemærkninger om jordlovgivningen.

Skabelsen af en tidssvarende jordlovgivning står vedblivende som et centralt problem i dansk politik. Det er samtidig et problem, som ikke er blevet mindre siden folkeafstemningen, der i 1963 førte til forkastelse af den daværende regerings jordlovsforslag.

Jeg tror, at der siden da er fremvokset en bred forståelse i befolkningen for, at hele denne sag ikke kan have sit forblivende ved, hvad der dengang skete. Det er min opfattelse, at debatten om jordlovene dengang fik en formulering, som skabte det indtryk, at lovgivningens sigte ensidigt var at stramme grebet om jordens frie anvendelse, hvor det havde været rigtigere at fremhæve, hvilken frihed og hvilke forøgede muligheder for at skaffe jord til egne hjem, til lejlighedsbyggeri og til friluftsliv der med disse love netop agtedes sikret og bevaret for borgerne.

Spørgsmålet om administrationen af jordlovene kom ligeledes til at spille en betydelig rolle i den daværende debat. Jeg kan fastslå, at regeringen i videst muligt omfang vil stræbe mod en decentralisering af opgaverne til de lokale organer. Den styrkelse af det kommunale selvstyre, som kommunalreformen tilsigter, vil yderligere give mulighed for en decentralisering. En sådan udflytning af opgaverne må være forbundet med en landsplanlægning, fysisk og økonomisk, hvor man angiver hovedrammerne for den decentraliserede forvaltning.

Det er af betydning for de nævnte bestræbelser, at arbejdet er i fuld gang i kommunalreformkommissionen. Samtidig med disse overvejelser vedrørende decentralisering agter regeringen at gennemgå opgave- og byrdefordelingen mellem staten og kommunerne.

Som mål for den jordlovgivning, regeringen nu ønsker påbegyndt, står desuden en forenkling af den administration, der er knyttet til planlægningen af bebyggelsen og jordens anvendelse. Det lovmæssige grundlag herfor må styrkes, og regeringen har med henblik herpå indledt en gennemgang af hele denne del af lovgivningen og forvaltningen. Der må i denne sammenhæng sikres en sådan ordning af administrationen, at de borgere, der skal bygge eller på anden måde disponere over jord, har let ved at henvende sig på rette sted og ikke føler sig stillet over for myndighederne som over for et manglehovedet væsen — der kunne have stået uvæsen.

Det er fremdeles regeringen håb, at der vil være bred tilslutning til en intensivering af det egentlige fredningsarbejde og af en hensigtsmæssigt tilrettelagt udvikling af bebyggelsen i det åbne land. Naturfredningskommissionen ventes i løbet af meget kort tid at afslutte sine overvejelser, og forslag til ny lov om naturfredning og til visse ændringer af planlægningslovgivningen vil blive fremsat i indæværende samling. Der kan endvidere ventes forslag til ny vandforsyningslov og vandløbslov med sigte på, at administrationen af disse love i højere grad end hidtil kan indgå i en lokal planlægning.

Regeringen anser det for en afgørende opgave at få løst de jordproblemer, som navnlig områderne omkring de store byer er stillet over for. Den ene af disse opgaver må sigte på at sikre et tilstrækkeligt udbud af byggemoden jord for herigennem at bremse

den voldsomme, urimelige og samfundsskadelige prisstigning på byggegrunde og parceller. Da imødegåelse af disse prisopgange på fast ejendom overhovedet er et af de vigtigste mål i jordpolitikken, tillægger regeringen det meget stor betydning, at der med oprettelsen af statens boligfond er skabt mulighed for en forstærket indsats i disse spørgsmål.

I forbindelse med den påtænkte forøgelse af boligfonden vil der blive stillet større midler til rådighed for kommunerne til opkøb af jord og til finansiering af byggemodning, sådan at udbuddet af jord til udstykning og bebyggelse kan blive forøget. Det må overvejes, om de byggegrunde, kommunerne erhverver ved finansiering fra boligfonden, bør stilles til rådighed for private på lejevilkår eller med tilbagefaldspligt.

Regeringen vil tilskynde kommunerne til i videst mulig udstrækning at lade byggemodning finansiere af grundselgerne, når der er tale om privat udstykning.

En anden opgave knytter sig til spørgsmålet om, hvorvidt samfundet får rimelig andel i de værdistigninger, der i særlige tilfælde konstateres ved store ejendomssalg. Blandt de ting, der indgår i regeringens overvejelser, er muligheden af en frigørelsesafgift for landbrugsjord, der overgår til anden anvendelse, samt spørgsmålet om en tilbudspligt over for det offentlige for jord, der bringes til salg. Et regeringsudvalg arbejder videre med disse spørgsmål, og med de her nævnte mulige elementer er en planlægnings- og jordlovgivning selvsagt ikke udtømmende beskrevet.

Regeringen har i forbindelse med Danmarks anmodning om tilslutning til De europæiske Fællesskaber sin opmærksomhed henvendt på de jordpolitiske spørgsmål, som denne tilslutning kan give anledning til.

Da regeringen ønsker at fremme dette arbejde mest muligt, vil den fremsætte forslagene til vedtagelse, efterhånden som de bliver færdige.

Regeringen ønsker i det arbejde, der forestår, at holde alle forhandlingsmuligheder åbne og lægger stor vægt på at indbyde til bred forhandling om udformningen af denne lovgivning. Jeg tror, at det frugtbare resultat opnås ved en lovgivning om dette spørgsmål, som er vedtaget af mere end to partier.

Regeringen håber at vinde bred tilslutning i folketinget til samarbejdet om løsningen af de vigtige opgaver, der knytter sig til opbygningen af en moderne jordlovgivning.

I lighed med den i fjor anvendte fremgangsmåde vil den redegørelse, jeg i dag afgiver, også omfatte en mere detaljeret skriftlig oversigt. Jeg skal tillade mig at henvise til denne skriftlige redegørelse, som straks vil blive omdelt til tingets medlemmer, idet jeg samtidig ønsker at understrege, at denne del af redegørelsen må tillægges samme vægt som den mundtlige redegørelse.

Vi står over for at fuldføre betydningsfulde led i den skattereform, der blev gennemført i sidste folketingssamling. Tinget vil også blive stillet over for andre store opgaver, og regeringen kalder til bredt samarbejde om udformningen af love og beslutninger.

Om samarbejdets vilkår vil jeg gerne tilføje; der er i folketinget tradition for, at den altovervejende del af de gennemførte love er blevet gennemført med støtte fra et flertal

af folketingets partier. Regeringen tillægger dette forhold stor betydning og beklager navnlig, hvis større lovgivning må gennemføres uden den tilslutning, vi tilstræber.

Den jordlovgivning, jeg omtalte for et øjeblik siden, er ifølge erfaringen et anliggende, som i særlig grad kalder på nødvendigheden af befolkningens forståelse, før den gennemføres. Regeringen lægger derfor stor vægt på at søge den bredest mulige tilslutning til denne lovgivning. Jeg vil snarest indbyde samtlige partier i folketinget til en drøftelse af, hvorledes dette samarbejde bedst sikres.

Endelig ønsker jeg at minde om, at Danmark trods mindre gunstigt økonomisk vejr- lig i landene omkring os kan glæde sig over fortsat vækst i produktion og beskæftigelse. Et konkurrencedygtigt erhvervsliv er den første forudsætning for landets økonomiske sundhed — og tillige for en forstærket fremgang, når verdenskonjunkturerne igen skaber nye muligheder herfor. Det må i det nye folketingsår være et mål for dette ting at opretholde den lige- vægt i den indre økonomi og den fasthed i statsfinanserne, som er betingelsen for, at dansk erhvervsliv kan bevare sin konkurrenceevne.

En sund økonomi og et veludrustet erhvervsliv er ikke goder, som et land har sikret sig én gang for alle og derefter roligt kan forlade sig på. Det er goder, hvis fortsatte bevarelse kræver en støt indsats af alle.

Jeg foreslår, at folketinget indleder sit arbejde med at udbringe et leve for vort land.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden: Jeg skal her afbryde mødet. Det genoptages om et kvarter, kl. 13⁵.

Herefter forlod Deres Majestæter Kongen og Dronningen og Deres Kongelige Højheder Tronfølgeren og Prins Henrik med følge samt repræsentanterne for højesteret salen, ledsaget af præsidiets medlemmer.

Skriftlig redegørelse af statsministeren i til- slutning til åbningstalen.

Ved indgangen til det nye folketingsår ønsker regeringen at udtrykke sin vilje til, at der sikres tinget den bedst mulige arbejds- gang. Regeringen har i sine forberedelser af lovgivningsarbejdet udfoldet bevidste be- stræbelser på, at der straks ved samlingens begyndelse fremsættes så mange lovforslag som muligt. Det gælder ikke blot genfrem- sættelser og forslag til revision eller for- længelse af love, men også forslag til nye love. Denne bestræbelse skulle imødekomme behovet for fornøden grundighed i behand- lingen af de enkelte lovforslag og for at sikre en jævn arbejdsrytme i tinget.

På visse områder vil udarbejdelsen og fremsættelsen af lovforslag være naturligt afhængig af tidspunktet for fuldførelsen af

betænkninger fra kommissioner og udvalg. Regeringen har i tilfælde, hvor dette fandtes rimeligt, tilskyndet til afgivelse af betænk- ning hurtigst muligt.

Der vil i denne samling blive givet folke- tinget en tidlig lejlighed til en politisk prin- cipdrøftelse af enkelte store lovgivnings- anliggender, så snart betænkninger herom foreligger. Lovforslag vil derefter blive ud- arbejdet og fremsat. Blandt de spørgsmål, der vil blive underkastet en sådan debat, kan nævnes etableringen af en almindelig tillægspension for alle borgere, en reform af ungdommens uddannelsesfond, Køben- havns luffhavns fremtid og en ordning for provinsluffhavnene.

Der skulle i denne samling blive mulighed for, at folketinget kan træffe endelige prin- cipbeslutninger af stor rækkevidde, her- under om den faste forbindelse over Store-

[Statsministeren.]

Bælt og om en forlængelse af undervisningspligten.

I det følgende skal foretages en gennemgang eller uddybning af de planer og de foranstaltninger, som regeringen vil søge gennemført i denne folketingsssamling. Dog skal der afstås fra at gentage omtale af de spørgsmål, som er blevet mere fyldigt behandlet i den mundtlige del af åbningsredegørelsen.

A.

I begyndelsen af maj i år modtog tingets medlemmer udkastet til den fyldige rapport, som et embedsmandsudvalg har udarbejdet vedrørende Danmarks forhold til De europæiske Fællesskaber. Udvalget er nu — med støtte i erhvervsorganisationernes kommentarer — ved at fuldføre den endelige rapport, som vil blive afleveret til regeringen og derpå snarest offentliggjort.

Dansk optagelse i De europæiske Fællesskaber vil medføre betydelige ændringer i vilkårene for dansk udenrigshandel og Danmarks økonomi i det hele taget. Regeringen vil i tiden indtil dansk indtræden i Fællesskaberne søge ført en økonomisk politik, der er afpasset til de vilkår, som Danmark stilles over for ved medlemskab. Regeringen agter tillige at tilrettelægge den kommende tids erhvervslovgivning med dansk indtræden i fællesmarkedet for øje.

De internationale forhandlinger om toldnedsættelser under Kennedyrunden er bragt til en heldig afslutning.

På industriområdet er opnået væsentlige toldlettelser, som vil skabe bedre afsætningsvilkår for dansk industri. Det er regeringens overbevisning, at den fælles nordiske optræden under forhandlingerne i meget betydelig grad har bidraget hertil.

På landbrugsområdet har resultaterne været mindre tilfredsstillende, selv om det lykkedes at opnå værdifulde koncessioner for bl. a. eksporten af dåseskinker til USA og af ost til fællesmarkedet. For den vigtige kvægeeksport til fællesmarkedet blev der truffet en aftale, hvis værdi det ikke er muligt at fastslå på indeværende tidspunkt, og regeringen vil nøje følge udviklingen og udnytte alle muligheder for forbedringer i denne aftale.

Regeringen vil snarest forelægge forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifika-

tion af protokollen over Kennedyrundens resultater samt forslag om ratifikation af den i tilslutning hertil indgåede internationale kornoverenskomst, der også indeholder en aftale om et fødevariehjælpeprogram.

Der vil endvidere blive forelagt forslag til gennemførelse af de af Danmark under forhandlingerne lovede toldnedsættelser.

To af de senest gennemførte ændringer i loven om bistand til udviklingslandene tager sigte på at stimulere det private erhvervslivs interesser i udviklingslandene. Disse foranstaltninger har endnu ikke haft den fornødne tid til at vise deres virkninger, men specielt på baggrund af den internationale konjunktursituation er det regeringens håb, at dansk erhvervsliv i stigende grad vil interessere sig for markederne i udviklingslandene.

Der er etableret et samarbejde mellem de nordiske lande med henblik på, at der fra nordisk side kan ydes den bedst mulige indsats under den 2. verdenshandelskonference, der afholdes i New Delhi i februar-marts næste år med sigte på en indgående behandling af udviklingslandenes økonomiske problemer.

Det er regeringens hensigt i den kommende folketingsssamling at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af de konventioner, som blev undertegnet i april 1958 på FN's Genèvekonference om retsordenen på havene.

Det drejer sig om konventionen om det ydre territorialfarvand og den tilstødende zone, konventionen om det åbne hav og konventionen om fiskeri på det åbne hav og bevarelse af dets levende rigdomskilder.

B.

Dansk skibsfart møder fremdeles alvorlige vanskeligheder i international fart, bl. a. som følge af flagdiskrimination og andre indgreb, som hæmmer den frie konkurrence inden for skibsfarten. Regeringen vil som hidtil og i overensstemmelse med den lovgivning, der blev gennemført i sidste folketingsssamling, deltage aktivt i det arbejde, som på internationalt plan udføres for at modvirke sådanne indgreb over for skibsfarten.

Regeringen vil i snævert samarbejde med andre lande fortsat virke for at beskytte

[Statsministeren.]

danske skibsfartsinteresser mod hindringer for den frie skibsfart på grund af internationale stridigheder eller af andre årsager.

Regeringen vil fremdeles deltage i det internationale rumsamarbejde bl. a. med henblik på at sikre Danmark en andel i den hastige videnskabelige og industrielle udvikling, der sker på dette område.

C.

Den usikkerhed, der på grund af krisen i Mellemøsten hersker om vore forsyningsmuligheder på olieområdet, har stærkt understreget det almindelige behov for en lovgivning, som bemyndiger regeringen til i tilfælde, hvor der opstår alvorlig international knaphed på vigtige varer, at foretage indgreb i fordelingen eller forbruget af de pågældende varer. Sådanne bemyndigelser er gennemført i næsten alle andre vest-europæiske lande. Regeringen overvejer at fremsætte forslag til lov, der i beredskabsmæssig henseende bringer Danmark på linje hermed.

Regeringen vil fortsætte en politik, der tager sigte på fremme af erhvervslivets effektivitet.

Som led i bestræbelserne på at støtte konkurrence og forbrugeroplysning vil de i sidste folketingssamling fremsætte forslag til konkurrencelov og til ændring af lov om indseende med priser blive fremsat.

For at imødegå, at overgangen til merværdiafgift ville føre til uberettigede stigninger i priser og avancer, har regeringen anmodet monopoltilsynet om at gøre brug af sine beføjelser til at sikre en rimelig prisdannelse. Monopoltilsynet har efter regeringens henstilling iværksat en almindelig undersøgelse af pris- og avanceudviklingen, og resultatet af denne undersøgelse ventes at foreligge i løbet af november.

Moderniseringen af vor erhvervslovgivning vil blive fortsat. Lovgivningen skal være neutral over for de ændringer i erhvervsstrukturen, som måtte blive følgen af den tekniske og økonomiske udvikling. Herved fremmes mulighederne for udfoldelse af initiativ og for øget konkurrence til gavn for forbrugerne. Samtidig vil det blive tillagt vægt, at der finder administrativ forenkling sted i forbindelse med lovgivningsarbejdet.

Forslaget til ny patentlov vil blive gen-

fremSAT. Dette på nordisk basis omhyggeligt forberedte lovforslag ønsker regeringen bragt frem til afgørelse inden årsskiftet.

På grundlag af en kommissionsbetænkning vil der blive fremsat forslag til lov om mønstre til afløsning af den gældende mønsterlovgivning. Også dette lovforslag er resultatet af et fællesnordisk lovgivningsarbejde.

I øvrigt vil det nordiske samarbejde, der har ført til så gode resultater på praktisk taget alle samfundslivets områder, blive yderligere udbygget, bl. a. på forslag fra Nordisk Råd.

Endvidere kan der ventes fremsat forslag til love, hvorved bankloven, sparekasseloven og lov om visse spare- og udlånsvirksomheder med enkelte ændringer sættes i kraft i Grønland. Dette står i forbindelse med, at der i Grønland nu er oprettet en selvstændig bank og en sparekassefilial.

Det af handelsministeriet i maj måned nedsatte udvalg til revision af beværterloven ventes at have tilendebragt sit arbejde omkring årsskiftet. Forslag til ny beværterlov vil antagelig kunne fremsættes inden samlingens slutning.

Arbejdet i forsikringskommissionen fortsættes. Der kan forventes afgivet en delbetænkning i foråret 1968. I udvalgene om en ny børslov og en eventuel lovgivning om investeringsforeninger forventes afgivet betænkning inden udgangen af 1967.

I sidste folketingssamling blev med tilslutning fra alle sider i folketinget gennemført en ny egnsudviklingslov, og det lov-mæssige grundlag for en forstærket indsats til udbygning af erhvervslivet i de industrielt svagt udviklede dele af landet blev hermed tilvejebragt.

Administrationen af loven, der trådte i kraft den 1. september, er henlagt til Jylland med hjemsted i Silkeborg. Gennem denne administrative nydannelse på et betydningsfuldt område vil erfaring kunne indvindes til brug for overvejelserne om yderligere udflytning af administration fra København. Regeringen vil have opmærksomheden henvendt på mulighederne herfor.

De meget lave priser på det internationale sukkermarked har gjort det uholdbart at fortsætte med det nugældende prissystem for sukker. Systemet indebærer en forskelsbehandling mellem forskellige grupper af

[Statsministeren.]

sukkerforbrugende virksomheder, som uundgåeligt medfører urimelige konkurrenceforhold. Der overvejes derfor en ændring af den gældende lov om en sukkerordning og eventuelt i andre love med henblik på at muliggøre, at forskellen mellem den danske produktionspris og verdensmarkedsprisen udlignes.

D.

Landbrugslovgivningen vil i lighed med tidligere år omfatte forslag til lov om udlån til sammenlægning, supplerende samt oprettelse af jordbrug m. m. og forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet. Der vil fortsat blive ydet statsstøtte i rimeligt omfang i henhold til den i 1966 gennemførte revision af lovgivningen om grundforbedring og landvinding samt efter loven om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

Forslag til lov om ændring af vandløbsloven vil blive fremsat. Ændringerne går ud på gennem kontrol med rensningsanlæg at sikre vandløb, søer og strande mod forurening. Kontrollen foreslås henlagt til organer på amtsplan. Samtidig tilsigter forslaget at smidiggøre reglerne for det nødvendige samarbejde mellem kommunale myndigheder indbyrdes og mellem disse og de særlige vandløbsretter og derigennem fremme mulighederne for en samlet planlægning for større områder.

I vandløbsloven foreslås indføjet bestemmelse om, at landvæsenkommissionen kan foreslå statstilskud i visse tilfælde, hvor statslige myndigheders indgriben medfører forøgelse af udgifterne til spildevandsanlæg ud over, hvad den lokale kommune og befolkning kan bære.

E.

Det danske fiskerierhvervs fangster har igennem en årrække kunnet fremvise en stadig opadgående kurve både i mængde og værdi, ligesom eksporten af fisk og fiskeriprodukter har været stadig stigende. Den udbygning, der er sket af fiskeindustrien, har bidraget betydeligt til denne fremgang.

Det usædvanligt stormfulde vejr i sidste del af 1966 og i første kvartal af indeværende år har imidlertid betydet mindre fangster for en del af fiskerflåden, hvilket i forbindelse med stigende priser på verdensmar-

kedet for en del fiskeriprodukters vedkommende har forringet fiskeriets indtjeningsmuligheder.

De senere måneders fangster har dog på ny været stigende, men en tilsvarende forbedring har endnu ikke vist sig i de priser, der opnås ved eksport.

F.

Den kraftige vækst, der har præget boligbyggeriet gennem de senere år, er — som nærmere omtalt i den mundtlige del af denne redegørelse — fortsat ind i 1967. Regeringen vil vedblivende have opmærksomheden henvendt på spørgsmålet om at øge byggeriets effektivitet, således at der søges opnået den bedst mulige økonomi i produktionen.

Siden marts 1966 har kun visse dele af det private erhvervsbyggeri og af det offentlige byggeri været underkastet regulering. Så snart det skønnes forsvarligt, vil også denne resterende regulering blive ophævet.

De love, der med bred tilslutning blev gennemført i det forløbne folketingsår til løsning af boligproblemerne, er begyndt at virke. Den socialt betydningsfulde boligsikringsordning har dog kun fungeret i kort tid, men det er regeringens indtryk, at den har virket efter sin hensigt og navnlig har givet pensionister og familier med børn og lave indkomster bedre muligheder for at få gode og sunde boliger.

Beregningen af boligsikringsydelse sker på grundlag af husstandens skattepligtige indkomst. I forbindelse med ændringerne i skattelovgivningen har regeringen — som bebudet under folketingsforhandlingerne om boligsikringsordningen — undersøgt, hvilket indkomstbegreb boligsikringsydelse i fremtiden bør baseres på, ligesom det i lys af indvundne erfaringer om ordningens virkninger er overvejet, om lovens regler i øvrigt bør søges ændret.

Der vil på grundlag heraf blive fremsat lovforslag om sådanne ændringer i beregningsgrundlaget for boligsikringen, at man sikrer de befolkningsgrupper, ordningen tager sigte på, boligstøtte i det tilsigtede omfang.

Regeringen tillægger saneringen og fornyelsen af ældre bydele den allerstørste betydning. Der vil blive fremsat forslag om ændringer i saneringslovgivningen med hen-

[Statsministeren.]

blik på at fremme løsningen af disse opgaver og på at øge den kommunale og private indsats i så henseende.

Rationaliseringen af byggelovsadministrationen vil blive videreført, og med henblik herpå agtes blandt andet fremsat forslag om forskellige ændringer i byggeloven for købstæderne og landet.

G.

Det år, der er gået fra sommeren 1966 til sommeren 1967, har som de nærmest forudgående år været præget af en meget høj beskæftigelse. Den gennemsnitlige ledighed fra september 1966 til og med august 1967 har således været 2,1 pct. I modsætning til forrige år har vinteren været mild, og vinterledigheden i 1966-67 har derfor ikke vist den stigning, som gjorde sig gældende i 1965-66. Medens man imidlertid de foregående år i forsommeren og sommermånederne kunne konstatere et vist efterspørgselspres, har der i 1967 i månederne maj-september været et lidt højere ledighedsniveau end i tilsvarende periode de foregående år. Til trods for dette har ledigheden i disse måneder af 1967 dog ligget lavt, nemlig på godt 1 pct.

En undtagelse herfra udgør — som omtalt i den mundtlige redegørelse — visse områder bl. a. i Nord- og Vestjylland. Regeringen fortsætter arbejdet med at løse de egnsudviklingsproblemer, som stadig findes, og den nye egnsudviklingslov vil støtte dette arbejde.

Udsigterne for beskæftigelsesforløbet i efteråret 1967 og foråret 1968 er vanskeligere at bedømme. Inden for bygge- og anlægssektoren er der dog grundlag for at antage, at der med det meget betydelige igangværende arbejde fortsat kan opretholdes en høj beskæftigelsesgrad. For beskæftigelsen i øvrigt er det af afgørende betydning, i hvilken takt konjunkturerne i vore aftagerlande rettes op med nye muligheder for øget eksport. Visse tegn tyder på, at en bedring er på vej.

For så vidt angår arbejdsanvisningen, vil regeringen inden årets udgang fremsætte forslag om, at funktionerne vedrørende kontrol og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af arbejdsløshedskasserne overgår til de offentlige arbejdsanvisningskontorer. Forslaget fremsættes i henhold til bestem-

melserne i den betydningsfulde lov om ændring af arbejdsløshedsloven, som gennemførtes sidste vinter.

Udvalget, der udformede forslaget til den netop omtalte lov, vil fortsætte sit arbejde og foretage en almindelig gennemgang af lovens bestemmelser vedrørende arbejdsløshedsforsikringen. Denne gennemgang vil ske både med henblik på en teknisk revision og med sigte på udarbejdelsen af et forslag om en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Tilpasning af arbejdsstyrkens kvalifikationer til den tekniske udvikling og udviklingen af det enkelte menneskes muligheder står for regeringen som et afgørende element i arbejdsmarkedspolitikken. Regeringen vil derfor foreslå en revision af lovgivningen om uddannelse af ikke-faglærte, ligesom den vil arbejde på en fortsat udvikling af den særlige efteruddannelsesordning for faglærte arbejdere og funktionærer.

Der har på arbejdsministerens foranledning i det sidste halve år været afholdt en række forsøgskurser rundt om i landet, sigtende på at give kvinder, der ønsker at vende tilbage til arbejdsmarkedet, en orientering om de lokale arbejdsmarkedsforhold. På baggrund af de erfaringer, der indhøstes, vil det blive overvejet, under hvilke former man kan iværksætte en permanent kursusordning, der sigter på at lette en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Arbejderbeskyttelseslovene af 1954 har gennem nogen tid været genstand for en kritisk gennemgang i Arbejdsrådet, der omfatter en repræsentation for arbejdsmarkedets parter m. v. Denne lovgivning må ajourføres under hensyn til den stedfundne udvikling på arbejdsmarkedet og til de af tilsynet og organisationerne indhøstede erfaringer. Arbejdet hermed forventes nu afsluttet så betids, at et samlet lovforslag vil kunne fremsættes i dette folketingsår.

Dog vil der forlods blive fremsat ændringsforslag med henblik på at bringe lovgivningen i overensstemmelse med FN's europæiske overenskomst om arbejdsvilkårene m. v. for mandskab i den internationale landevejstransport. Samtidig vil der blive fremsat forslag om hjemmel til at fastsætte særlige hviletidsbestemmelser for personale beskæftiget i den indenlandske transportvirksomhed.

[Statsministeren.]

Som omtalt i den mundtlige del af redegørelsen forventer regeringen, at man inden udløbet af dette folketingsår vil modtage en indstilling fra det udvalg, som arbejdsministeren i forsommeren nedsatte til behandling af spørgsmålet om mulighederne for nedsættelse af den normale arbejdstid ud over, hvad der blev resultatet af overenskomstforhandlingerne i begyndelsen af 1967. Udvalget vil også beskæftige sig med spørgsmålet om længden af den årlige ferie.

H.

Det er regeringens agt at søge de senere års sociale reformpolitik yderligere udbygget i takt med den øvrige samfundsudvikling og med de krav, som denne udvikling stiller. Den stigende velstand i samfundet skaber mulighed for at løse de mangesidede sociale spørgsmål, og regeringen er indstillet på, at disse muligheder bør udnyttes.

På pensionsområdet vil regeringen fremsætte forslag om, at alders-, invalide- og enkepensionerne forhøjes under hensyn til de forbedringer, som lavtlønnede arbejdere vil opnå med virkning fra 1. april 1968 som resultat af arbejdsmarkedets forhandlinger for indeværende overenskomstperiode. På den måde skabes der sikkerhed for, at pensionisternes levestandard stadig står i rimeligt forhold til andre befolkningsgruppers levevilkår. Samtidig vil de midlertidige tillæg blive indregnet i pensionernes grundbeløb.

Som et led i arbejdet med at sikre de ældre medborgere en tryggere tilværelse vil reglerne om tildeling af folkepension før den sædvanlige pensionsalder blive søgt lempet. Der er behov for en sådan ændring, bl. a. fordi invalidepension normalt ikke kan tilkendes personer, der er fyldt 60 år, selv om de på grund af svigtende helbred eller lignende kan have vanskeligt ved at opnå normal arbejdsfortjeneste.

Der vil blive stillet forslag om forhøjelse af den rente, der ydes til enker efter krigsforliste fiskere.

Loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister skal optages til revision i denne samling. Det er regeringens opfattelse, at loven stort set har fungeret godt og har været grundlag for et vidtspændende omsorgsarbejde for pensionisterne. Der vil

blive fremsat forslag om udbygning af loven bl. a. ved, at der i loven indsættes en bestemmelse, der understreger kommunernes pligt til at vejlede den, der søger pension, om den pågældendes rettigheder, ikke blot efter de egentlige pensionslove, men også efter andre love med regler, som specielt henvender sig til pensionister. Herved tilsigtes at skabe bedre forudsætninger for pensionisternes tryghed og trivsel.

Udvalget, der undersøger mulighederne for at forenkle fradragsreglerne på pensionsområdet, forventes at afslutte arbejdet i dette folketingsår. Regeringen vil derefter overveje, hvilke lovændringer udvalgets arbejde måtte give anledning til.

Som nævnt i den mundtlige del af denne redegørelse vil spørgsmålet om en almindelig tillægspensionsordning blive taget op på grundlag af den principbetænkning, der blev offentliggjort i foråret. Regeringen vil snarest muligt her i tinget redegøre for, hvorledes ordningen efter regeringens opfattelse nærmere tænkes udformet, og efter den debat, som regeringens oplæg måtte give anledning til, vil lovforslag blive udarbejdet. Det er regeringens håb, at dette lovforslag kan fremsættes allerede i denne samling.

Regeringen tillægger det stor vægt, at arbejdet inden for særforborgersområdet fortsat udbygges. Blindeinstituttet i København står snart færdigt, og moderniseringen af instituttet på Refsnæs skrider godt frem.

Som et væsentligt led i særforborgers arbejde vil der blive fremsat forslag om på Amager at opføre en institution for ca. 300 åndssvage plejepatienter. Behovet for en sådan institution er stort.

Den allerede påbegyndte rationalisering inden for den sociale administration vil blive fortsat. Det nye direktorat for revalidering og forsyng er etableret med virkning fra 1. juni 1967 til gavn for effektiviseringen på dette vigtige område. Som led i effektiviseringen har socialministeriet endvidere centraliseret investeringsplanlægningen og behandlingen af de enkelte sager om bevillinger til byggeri. Rationaliseringen vil yderligere blive fremskyndet ved en gennemgang af forskellige institutioner, f. eks. invalideforsikringsretten, direktoratet for ulykkesforsikringen og åndssvageforsorgen.

Socialreformkommissionen fortsætter sit

[Statsministeren.]

arbejde, og kommissionen har som et led heri påbegyndt en undersøgelse af mulighederne for at forbedre reglerne om ydelse af dagpenge i tilfælde af sygdom eller ulykkestilfælde med det sigte at nå frem til ydelse af en egentlig erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i disse tilfælde.

I.

Regeringen vil fortsætte bestræbelserne for at bedre familiernes kår.

Et nedsat udvalg behandler spørgsmålet om støtte til mødre. Udvalget skal snarest afgive indstilling om, hvorvidt der bør sikres den enlige moder en underholdshjælp af tilstrækkelig størrelse til, at hun en kort tid efter fødslen kan undlade at tage beskæftigelse og selv kan passe sit barn. Samtidig skal udvalget klarlægge, hvorvidt en tilsvarende støtte bør ydes andre mødre.

Udvalget skal endvidere udarbejde forslag til en revision af loven om mødrehjælpsinstitutioner med henblik på en tilpasning af denne lovs bestemmelser til de aktuelle behov.

Familievejledningen har i praksis vist sig at være en god foranstaltning i det forebyggende arbejde for familier med børn. Ordningen, der har fungeret siden 1. april 1965, har nu givet så meget erfaringsmateriale, at tiden er inde til en ajourføring og udbygning af grundlaget for familievejledningen.

På børne- og ungdomshjemmene er der et presserende behov for udbygning med henblik på bedre behandlingsmuligheder og vilkår for de børn og unge, der anbringes på disse hjem.

Ligeledes kan der vedblivende konstateres et betydeligt behov for daginstitutioner, navnlig for børnehaver og fritidshjem. Byggeaktiviteten på disse felter har inden for det sidste år været den hidtil største, og udbygningen vil fortsætte i de kommende år. Sideløbende hermed må der drages omsorg for, at uddannelseskapaciteten er tilstrækkelig stor til, at der kan skaffes det fornødne pædagogiske personale.

Loven om husmoderafløsning skal til revision, og det er hensigten at søge bestemmelserne udvidet med en hjemmesamaritordning for de tilfælde, hvor en udearbejdende moder skal have hjælp til et sygt barn.

K.

Der arbejdes i undervisningsministeriet med den reform af skolevæsenets administration, der må blive følgen af kommunalreformen.

Loven om revision af den kommunale inddeling åbner nye muligheder for en planlægning af skolevæsenet inden for større og mere bærekraftige kommunale enheder, såvel primærkommuner som amtskommuner.

Etableringen af nye amtskommuner, omfattende såvel sognekommuner som købstadkommuner, vil skabe et bredere grundlag — også finansielt — for varetagelse af uddannelser og oprettelse af institutioner, der i dag ligger uden for den enkelte kommunes formåen. De nye amtskommuner vil endvidere muliggøre en yderligere decentralisering af skolevæsenets administration.

Arbejdet med at demokratisere adgangen til uddannelse må videreføres. Der er med virkning fra dette efterår gennemført regler om tilskud til befording af gymnasieelever. Kollegiebyggeri for alle grupper af unge under uddannelse er i stadig vækst. Med kurserne til højere forberedelseseksamen, der netop er startet i dette efterår, er der skabt mulighed for at forberede nye grupper af unge til videregående uddannelser.

Det udvalg, der arbejder med forslag til en omfattende reform af ungdommens uddannelsesfond og til fremtidige elevstøtteordninger i øvrigt, er nu nået til den afsluttende fase i sit arbejde. Det er regeringens ønske, så snart betænkningen foreligger, at den må give anledning til en debat i folketinget, og regeringen vil, så snart det er muligt efter betænkningens fremkomst, fremsætte forslag til den ventede reform.

I den mundtlige redegørelse er omtalt regeringens hensigt om at fremsætte forslag til en principbeslutning om en forlængelse af undervisningspligten. Omtalt er også nedsættelsen af et udvalg med henblik på en reform af de faglige grunduddannelser. Udvalgets forslag vil blive forelagt de interesserede organisationer, råd og udvalg og vil i det omfang, det må anses for hensigtsmæssigt, blive søgt gennemført løbende, eventuelt i form af forsøgsundervisning.

Lovforslaget om fritidsundervisning m. v. vil blive genfremsat i uændret skikkelse.

[Statsministeren.]

Et udvalg, der har til opgave at finde frem til regler for en forbedret landbrugsuddannelse, forventes at ville afgive betænkning i vinterens løb, hvorefter regeringen vil fremsætte forslag om ændringer i den nuværende uddannelse.

På grundlag af betænkning fra det udvalg, der behandler tilskudsordningerne for en række private skoleformer, vil regeringen fremsætte forslag om ændring i tilskudslovgivningen for disse skoler.

Det er endvidere regeringens hensigt at fremsætte forslag til en lov om uddannelse af børnehavelærere og fritidshjems lærere.

Regeringen vil genfremsætte forslag til lov om centre for højere uddannelser, der nu kan drøftes på grundlag af den af planlægningsrådet offentliggjorte planskitse. Forslaget vil blive kædet sammen med forslag til lov om bevillingsrammer for udbygningen af de bestående universiteter i København, Århus og Odense. Der vil blive fremsat lovforslag om placering af yderligere afdelinger af Danmarks lærerhøjskole landet over.

Lovforslag vil også blive fremsat om oprettelse af fem forskningsråd, der skal være rådgivende inden for hver sit område af forskningen. Rådene skal endvidere yde støtte til dansk forskning og søge at samordne forskningsindsatsen i og uden for universiteterne og de højere læreanstalter.

Statens lånefond for erhvervsforskning har påbegyndt sin virksomhed pr. 1. april 1967, og efter ansøgningernes antal og de ansøgte beløbs størrelse at dømme synes der at være en betydelig interesse for lånefondet.

Fremkaldt af ønske og forslag fra de studerende forberedes lovforslag om et årligt bidrag, der skal skabe et stabilt økonomisk grundlag for studenter- og elevrådenes arbejde med uddannelsesmæssige, sociale og kulturelle opgaver.

Det videnskabelige teknologiske arbejde på Risø vil blive fortsat efter de retningslinier, for hvilke der er gjort rede i atomenergikommissionens årsberetninger. Et af

Risøs ledelse udarbejdet udkast til plan for tilrettelæggelsen af de kommende fem års arbejdsopgaver er til behandling i atomenergikommissionen. Kommissionen forudser ikke blot nødvendigheden af et nært samarbejde mellem dansk industri, elproduktion og videnskab, men vil i sine overvejelser være opmærksom på de muligheder, der måtte vise sig ved Danmarks eventuelle indtræden i Euratom. Kommissionen har ligeledes opmærksomheden henvendt på mulighederne for en intensivering af det nordiske samarbejde inden for dette forsknings- og erhvervsområde i overensstemmelse med Nordisk Råds henstilling til regeringerne herom.

Pressens organisationer har over for regeringen udtrykt ønske om en udbygning af journalistuddannelsen. Statsministeriet har i januar måned 1967 nedsat et udvalg til undersøgelse af mulighederne for en sådan udbygning. Dette udvalg forventes at afslutte sit arbejde i løbet af november måned med fremsættelsen af forslag om en udvidelse af den obligatoriske undervisning på Danmarks Journalisthøjskole, hvorefter de nuværende to gange 3 måneders kursus vil blive afløst af en 2½ årig uddannelse på højskolen i tilslutning til den praktiske uddannelse i pressen. Forslag til lov om Danmarks Journalisthøjskole ventes fremsat i foråret 1968.

Loven fra 1964 om statens kunsthøjssamling vil i henhold til lovens bestemmelse blive optaget til revision i den kommende folketingsamling.

Fremsættelsen af forslag til ny lov om naturfredning er nærmere omtalt i den mundtlige del af denne redegørelse.

L.

Rationaliseringen af forsvarets virksomhed er fortsat.

Forsvarsministeriet er reorganiseret ved overførsel af en række sagsområder fra departementet til et nyoprettet forvaltningsdirektorat samt til værnskommandoerne og andre myndigheder.

[Statsministeren.]

Hærens øverste ledelse er forenklet gennem nedlæggelse af de hidtidige generalinspektorater samt oprettelse af en mere rationel kommandoorganisation. En reorganisation af hærens og søværnets tekniske tjeneste med henblik på en sammenlægning af tekniske og forsyningsmæssige funktioner under én myndighed for hvert værn er påbegyndt.

Endvidere er en reorganisation af forsvarsstaben iværksat.

Et udvalg til undersøgelse af værnenes personelforhold, for så vidt angår de faste befalingsmandskorps, har afgivet betænkning for hærens vedkommende. Der foreslås heri en ændring af den nuværende personelstruktur, således at der skabes mulighed for større overensstemmelse mellem personellet's anvendelse og dets erfaring og uddannelse. Forslaget, der skulle indebære en større effektivitet, agtes iværksat, efterhånden som mulighederne herfor er til stede.

Arbejdet i udvalget til undersøgelse af befalingsmandsuddannelsen og de med arbejdsklimaet i forsvaret forbundne problemer er fortsat, og der arbejdes nu på en virkeliggørelse af de i udvalgets første to delbetænkninger udformede tanker og synspunkter; dette gælder såvel det pædagogisk-psykologiske område som loven om samarbejdsordningen i forsvaret, der blev vedtaget af folketinget i foråret.

I overensstemmelse med udvalgets forslag er forsvarets pædagogiske råd blevet oprettet med det formål at virke som et rådgivende og inspirerende organ. Med bistand af civile og militære sagkyndige på det pædagogiske område er der iværksat undersøgelser af mulighederne for en intensivering af de værnepligtiges uddannelse i forsvaret.

Forsvarets investeringsbudget vil i de kommende år blive påvirket af bortfaldet af den amerikanske og canadiske våbenhjælp samt af planerne om en udflytning af militære anlæg, virksomheder og kaserne fra hovedstadsområdet og Århus.

M.

Regeringen agter at fremsætte forslag til lov om forskellige ændringer af retsplejeloven, bl. a. vedrørende fri proces, samt forslag til lov om ægteskabs indgåelse og

opløsning. Fremsættelsen af det sidstnævnte forslag afventer dog afslutningen af nordiske forhandlinger.

Der vil endvidere blive fremsat forslag til lov om ændring af svangerskabsloven og forslag til lov om ændring af reglerne om censurering af film, når de udvalgt, der behandler disse spørgsmål, har afsluttet deres arbejde.

Indenrigsministeren vil genfremsætte forslag om kommunernes styrelse samt fremsætte forslag om de ændringer i lovene om personlig skat til kommunen og om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcelhuse, som vil være en følge af, at skattefradragsretten bortfalder for skatteåret 1968-69. Endvidere agter indenrigsministeren i forbindelse med oprettelsen af et centralt personregister at fremsætte forslag til ny lov om folkeregistre.

Som berørt i den mundtlige del af denne redegørelse i forbindelse med omtalen af den fysiske planlægning vil der blive fremsat forslag til ny lov om vandforsyning. Det er hensigten, at den nye lov skal erstatte den nugældende lov af 1926 om vandforsyningsanlæg og indeholde regler om fremgangsmåden ved erhvervelse af vandindvindingsret m. v. I modsætning til den hidtidige lov vil forslaget rumme regler, hvorefter indenrigsministeren, amtsrådene og kommunalbestyrelserne plus et nyoprettet vandforsyningsråd får mulighed for at tage initiativ i planlægningsøjemed.

Kommunalreformkommissionen fortsætter — som også nævnt i den mundtlige del af redegørelsen — sit arbejde med etablering af nye amtskommuner, revision af den kommunale inddeling omkring bysamfundene samt med at yde bistand til tilvejebringelsen af mere bærekraftige kommuner. Regeringen agter i denne sammenhæng at gennemgå opgave- og byrdefordelingen mellem stat og kommuner.

N.

Problemerne omkring kysttilbagerykningen på Jyllands vestkyst er taget op til behandling, og ministeriet for offentlige arbejder vil i nærmeste fremtid søge bevilling til, at der gennemføres en række teknisk-videnskabelige undersøgelser til støtte for en nærmere afklaring af disse problemer.

I løbet af kort tid vil Thyborønkommiss-

[Statsministeren.]

sionen afgive betænkning til regeringen, og sagen vil senere blive forelagt folketinget. Et flertal inden for kommissionen går ind for at undlade at gennemføre Thyborønloven af 1946 om lukning af kanalen med gennemstrømnings- og gennemfartssluse, medens et mindretal udtaler sig for kanalens lukning.

Efter afslutningen af idékonkurrencen til Store-Bæltprojektet ventes det nu, at også undersøgelsesarbejdet vedrørende de tekniske, økonomiske og trafikale forudsætninger er ført så langt frem, at der inden folketingssamlingens slutning skulle kunne fremsættes forslag til principbeslutning om den faste forbindelse over Store-Bælt.

Det af regeringen nedsatte udvalg vedrørende Københavns lufthavns fremtid er blevet forsinket af flere forhold. Dels har det været nødvendigt at få en teknisk-videnskabelig belysning af støjproblemerne i forbindelse med en eventuel etablering af storlufthavne på Saltholm eller på Syd-amager, dels har det været vanskeligt at få gennemført og afsluttet de dansk-svenske flyvelederundersøgelser af mulighederne for en fælles udnyttelse af luftrummet og luftvejene over Øresundsregionen i forbindelse med storlufthavne ved København og i Skåne.

Regeringen har imidlertid anmodet udvalget om inden årets udgang at fremkomme med sin betænkning, således at denne kan koordineres med den tekniske redegørelse om Saltholmprojektet, som en ekspertgruppe skal udarbejde inden årsskiftet. Der afventes fra den dansk-svenske Øresundsgruppe betænkning nu i efteråret om en fast forbindelse over Øresund. Der skulle dermed i denne samling være grundlag for en politisk drøftelse af problemerne omkring Københavns lufthavns fremtid.

Den igangværende udbygning af Københavns lufthavn vil blive fortsat for at tilvejebringe fornøden yderligere kapacitet til dækning af den stadigt voksende trafik indtil det tidspunkt, hvor en eventuel ny lufthavn kan tages i brug. Da der er tale om meget betydelige investeringer, vil regeringen i løbet af kort tid fremsætte forslag om gennemførelse af de fornødne foranstaltninger.

I løbet af efteråret kan betænkning ven-

tes afgivet fra det udvalg, som ministeriet for offentlige arbejder har nedsat vedrørende provinslufthavne. Det er herefter regeringens hensigt at give folketinget lejlighed til en principiel drøftelse af en fremtidig ordning for anlæg af provinslufthavne.

Endvidere vil der blive fremsat forslag til ny lovgivning om private fællesveje, grundejerbidrag til offentlige veje samt snekastning og renholdelse af vejnettet.

O.

I Grønland vil regeringen søge at videreføre bestræbelserne for at udvide landsrådets og kommunalbestyrelsernes selvstændige dispositionsret, efterhånden som udviklingen gør det muligt.

Den økonomiske politiks formål vil fortsat være at forbedre den grønlandske befolknings levestandard. Den nødvendige udbygning inden for de sociale, uddannelsesmæssige og erhvervsmæssige områder vil i de kommende år kræve store investeringer. Regeringen lægger derfor vægt på at få gennemført den investeringsplan for årene 1966-70, som er udarbejdet i nøje samarbejde med grønlandske og danske politikere.

Som særlig aktuelle opgaver i det kommende år skal nævnes bestræbelserne for at fremme det grønlandske hovederhverv, fiskeriet, gennemførelsen af et selvstændigt, centraliseret socialvæsen og af de forbedringer i skolevæsenet, der er hjemlet ved den i sidste samling vedtagne lov. Desuden vil arbejdet med problemerne vedrørende det grønlandske boligbyggeris struktur, administration og finansiering blive fortsat.

De vigende verdensmarkedspriser for fisk og fiskeprodukter har skabt vanskeligheder for den færøske fiskeindustri, især filetvirksomhederne. Rigsmyndighederne har allerede indledt et samarbejde med de færøske myndigheder for at løse disse problemer.

P.

Regeringen påregner at kunne forelægge forslag til ændring af løn- og ansættelsesvilkårene for statens tjenestemænd på grundlag af forslag fra tjenestemandskommissionen af 1965. Efter foreliggende planer vil udvalg og arbejdsgrupper i løbet af kort tid have tilvejebragt et materiale, som kan forelægges kommissionen med henblik på

[Statsministeren.]

udarbejdelse af forslag til en ny tjenestemandsløvs og en ny pensionslov. I tilslutning hertil vil arbejdet med indplacering af de bestående tjenestemandstillinger i et nyt løn- og klassificeringssystem blive fortsat, således at der inden 1. april 1968 kan færdigbehandles forslag herom.

Blandt resultaterne af statens administrationsråds arbejde skal fremhæves rådets forslag til de foran nævnte dybtgående strukturmæssige ændringer inden for forsvarsdepartementet, forsvarets tekniske tjenester og forsvarets forsyningsorganisation, hvoraf størstedelen er blevet gennemført pr. 1. juni 1967. Til støtte for de enkelte styrelseres egen rationaliseringsvirksomhed har statens administrationsråd i samarbejde med Danmarks forvaltningshøjskole i det forløbne år gennemført et kursus vedrørende rationaliseringsproblemer m. v. for medarbejdere i 3 ministerier, der af styrelsen er udpeget til rationaliseringsarbejdet. På grundlag af de tilfredsstillende erfaringer med dette kursus agter administrationsrådet efterhånden at lade afholde tilsvarende kursus for de øvrige ministerier med underliggende institutioner.

Den efter- og videreuddannelse af offentligt ansat personale, der sker ved Danmarks forvaltningshøjskole, er blevet udvidet væsentligt i det forløbne år og vil vokse betydeligt i det kommende. Denne forøgelse af kursusvirksomheden har nødvendiggjort en udvidelse af skolens kapacitet, som nu er blevet mulig gjort ved skolens overtagelse i efteråret 1967 af Danmarks biblioteksskoles hidtidige lokaler.

På forskellige områder overvejes det at iværksætte nye uddannelsesprogrammer. Således har økonomiministeren i april 1967 nedsat et udvalg til at udarbejde forslag til etablering af en videregående administrativ uddannelse ved forvaltningshøjskolen af offentligt ansat personale uden akademisk uddannelse. Endvidere undersøges mulighederne for at etablere en EDB-faglig uddannelse af personale inden for den offentlige administration.

R.

Ud over hvad der er nævnt i den mundtlige redegørelse, vil finansministeren i den nye folketingssamling bl. a. fremsætte for-

slag til en revision af loven om stempelafgift. Der vil ligeledes blive fremsat forslag til ny lov om retsafgifter.

Et forslag til ny ligningslov vil indeholde regler om overgangen til beskatning efter et system uden fradrag af betalt skat.

I forbindelse med skattefradragsreglens bortfald vil der blive tale om tekniske ændringer af en del af skattelovene, således sømandsskatteloven, loven om nedslag i skatteansættelsen for renteindtægter m. v. og investeringsfondsloven.

Selskaber og foreninger har efter de gældende regler adgang til at fradrage halvdelen af de betalte skatter; i sammenhæng med skattefradragsreglens bortfald vil der blive stillet forslag om at afskaffe også dette fradrag og om at nedsætte beskatningsprocenterne under hensyn hertil.

Lovforslag vil blive fremsat med udgangspunkt i den i foråret 1966 afgivne betænkning om renteforsikringer.

Det årlige forslag til udskrivningslov vil foruden de nye indkomstskatteskalaer indeholde en ny formueskatteskala, der udformes inden hensyn til, at skattefradragsreglen falder væk. Endvidere kan der ventes fremsat forslag om ajourføring af sømandsskatteskalaerne og satserne for nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. v.

Ud over den ikrafttrædelseslov, som er omtalt i den mundtlige redegørelse, vil kildeskatteordningen nødvendiggøre en del ændringer af de gældende skattelove, til dels af teknisk art. Også disse lovforslag vil blive forelagt for folketinget i denne samling.

Der vil af finansministeren blive fremsat forslag til lov om ændringer i toldloven. Dette lovforslag vil indeholde de ændringer, der må foretages i tariffen som følge af Kennedyrundens afslutning, samt visse andre ændringer i toldloven. I øvrigt har regeringen nedsat en kommission med den opgave at gennemgå toldlovens toldforvaltningsbestemmelser og fremkomme med forslag til sådanne ændringer, som er nødvendige eller ønskelige af hensyn til en modernisering og forenkling af toldvæsenets arbejdsmetoder. Uden at hensigten med indførelstolden svækkes, skal kommissionen tilstræbe en lettelse i erhvervslivets forretningsgang ved varers ind- og udførsel.

Ved den tekniske gennemgang af punkt-

[Statsministeren.]

afgifterne vil der blive foretaget en sammenligning mellem kreditbestemmelser, regnskabsbestemmelser og kontrollforskrifter med henblik på, at bestemmelserne bedst muligt afpasses efter hinanden og efter merværdiafgiftslovens regler. I forbindelse hermed må det undersøges, hvilke ændringer det må anses for nødvendigt at gennemføre, såfremt afgiftsopkrævningen skal ske ved hjælp af elektronisk databehandling. Ligeledes må afgiftslovenes systematiske opstilling overvejes med henblik på at tilvejebringe størst mulig ensartethed mellem lovene. Der sigtes også på dette område mod en administrativ forenkling til gavn for såvel erhvervslivet som myndighederne.

S.

I efteråret 1966 forelå den første 3-årige oversigt over statens drifts- og anlægsudgifter. Denne 3-årige planlægning af statens virksomhed er udtryk for et betydningsfuldt fremskridt i budgetforvaltningen, og disse oversigter vil derfor fremtidig indgå som et fast led i behandlingen af forslag til finanslov.

Det næste skridt på dette område vil blive, at der som baggrund for disse mere kortfristede budgetoverslag tilvejebringes planer for statens aktivitet på længere sigt. Det store behov for offentlige ydelser — og ikke mindst de omfattende offentlige investeringer, der må påregnes i de kommende år — gør det nødvendigt, at der foreligger sådanne planer, som kan danne grundlag for den politiske afgørelse af, i hvilket tempo og i hvilken rækkefølge disse opgaver skal løses.

Det er indlysende, at der både i arbejdet med disse planer og i de påfølgende politiske afgørelser må indgå også en vurdering af, hvordan samfundets økonomi som helhed må ventes at udvikle sig.

Disse langfristede planer må i hvert fald række ti til femten år frem i tiden og revideres med passende mellemrum i lyset af de indvundne erfaringer. De kan derfor ikke blive af samme faste karakter som de 3-årige budgetoverslag, endelige finansloven. Da de til gengæld ikke er så bundet af allerede truffne dispositioner, skulle de give et bredere grundlag for en diskussion

af retningslinjerne for det offentliges virksomhed.

Det ligger i sagens natur, at der må blive et vigtigt samspil mellem den jordlovgivning, som skal udformes, og den langsigtede planlægning af statens økonomiske og finansielle virksomhed. Under planlægningsprocessen må der nødvendigvis også tages stilling til, hvor i landet nye statsinstitutioner skal placeres, og hvorledes udbygningen af hovedtrafiklinjerne m. v. skal finde sted. Denne proces vil således komme til at spille en væsentlig rolle i tilrettelæggelsen af jordens anvendelse og af den fremtidige bebyggelse.

Til belysning af rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger foreligger hermed både en mundtlig og en skriftlig redegørelse. Hensigten med denne fremgangsmåde er den dobbelte: at lade hovedlinjerne træde tydeligt frem — uden at lade dette ske til skade for redegørelsens fyldighed og detaljer.

Det synes imidlertid rimeligt at understrege, at den skriftlige fremstilling indgår i regeringens arbejdsplaner på lige fod med den mundtlige.

Mødet genoptaget kl. 13⁵.

Formanden: Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 3. juni 1967.

I statsrådsmødet den 3. juni 1967 har Hans Majestæt Kongen meddelt samtykke til, at Hendes kongelige Højhed prinsesse Benedikte, der agter at bevare dansk indfødsret og sit tilhørsforhold til den evangelisk-lutherske kirke, indgår ægteskab med Hans Højhed prins Richard-Casimir til Sayn-Wittgenstein-Berleburg.

Hans Majestæt Kongen har fastsat og Hendes kongelige Højhed i en skriftlig erklæring tiltrådt, at samtykket meddeles på følgende betingelser: at Hendes kongelige Højhed, når hun måtte blive nærmeste arving til tronen, tager fast